

1920

31-го Грудня.
Ціна
2 корон.

Орган Українського СТРІЛЕЦТВА на чужині.
Виходить двічі на місяць.

Видає Превова Кватиря при Укр. Вринглайді в Німецькім Яблоннім, Чехія, Нім. Яблонне, Барак Л.2.

Р. КРУГОВИЙ.

На порозі НОВОГО РОКУ.

Хоч і сум на устах, хоч в чужій отороні:

- Ми витаем тебе, НОВИЙ Рік.

Край наш нині горить у пекельнім огні

Як палає в мужах жаху й терік.

І огонь той страшний нащу віру сталить,

Що відійде вік скоро з Нірвану.

Дух наш гордий на варгі лильнує-не синить

В твої дні ми загоємо рану.

Ле вулканы були-шелестить там трава

І життя відродилося там.

Будеш свідком і ти, як свята хоругва

Верне долю України синам.

Метеором впадуть і потухнуть на вік

Ті, що край наш святий замалили.

В крові будеш і ти, знов народжений Рік.

Ми голів ще своїх не схилили.

Хто відмоги не мав, хто лякався борні,

Кинуть сцену-іх вітер розвіє.

На пекельнім, страшнім в краю нашім огні

Все нікчемне згорить і змарні.

Хоч і сум на устах, хоч в чужій отороні

Юний Рік, ми зустрілись з тобою-

Віра жевріє з нас, що побідні після

Вчуєш ти з переможного бою...

ЧОГО НАМ СПОДІВАТИСЯ з новим РОКОМ.

Будуччина нам невідома. Вона може бути навіть дуже близька, а все ж таки зона невидна для нас і якби ми не силкувались із пізнати-вгадати, дарма. І вінкридає перед нами немов яка-то чорна занавіса, що в міру того, як час проходить, підноситься сама з себе і відслонює нам одно-по-одному з того, що називається також "майбутнє", себто таке, що має щойно статися, бути. Оцим майбутнім цікавиться людина більше всого. Кожному хотілося дуже знати, що зустрінеть його завтра, після-завтра і т.д., що буде з ним через рік-два й більше, яким шляхом піде дальша історія його народу і т.д.

Майбутнє часто приковує до себе нашу увагу, воно нас вебить і манить, драгує, трівожить або й жахає, відповідно тому, чого ми від нього сподіємося. Воно в нашому душевному житті далеко важнішу грав роль, ніж те, що є, або вже було, якже нам все знайоме. Над цим ми звичайно менше звикли думати, ніж над тим, що буде. Во останнє-невідоме, і його бажало ся на-перед пізнати, щоби можна було приготуватися на добре і лихі випадки.

Воно й добре так, що майбутнє невідоме. Так повинно бути. Не один іде марне зі світу через те, що не зінав, що через день-два станеться, але в суті річи воно для людини взагалі краще, що будуччина перед ним закрита. Інакше все життя втратило б для нас всю свою зартість. На що здалося жити, коли все що далі діялось буде, будо б нам відоме не вимаючи ні дня ні години

нашої майбутньої смерті. Знаючи майбутнє б не мали схоти жити. Вся ж радість життя береться звідти, що кожна слідуюча, кожний новий день і тиждень привносять нам щось нове, досі невідоме. І ми найбільше цікавимося і не одному ходиться важко розставатися з життям, хоча хочеться хоч декілька днів або кілька інші поміти, щоб знати, що далі стечеся.

В тім то й вся цікавість життя, що воно загадкове, все нове для нас і невідоме і через те то ми й любимо так жити і так нерадо його покидаємо. Оце не зовсім майбутнє, яке розгортає життя перед нами листочком по листкові, творить саме її всю принаду життя. Майбутнє тримає дину цупко при життю, хоча воно інколи доволі гірке та незавидне буває. Ни на хвилю не перестаємо сподіватися, воно в будуччині покращає; бідний сідіється, що незабаром забагатіє, хворіє певно видужає. Хто живе без надії для того нема будуччини, той покидає її самовідівством.

В дні з життя, під час яких людина любки віддається думкам про майбутнє, робить звичайно розрахунок з минулим, уявляє його силкується звідгадати майбутнє, а в серці народжується своєрідні малку памятні, почування. До таких днів належить в першій мірі день Нового року і свято Різдва Христового, які лежать на межі нового календарного періоду.

су, самі собою вже ставлять нам перед очима нове майбутнє, про яке досі недули, а яке стає сь перед нами, віч на-віч не знати, що в ньому крочиться. Новий Рік дні Різдва, це, по звичаю нашого народу, і вороження і відгадування будучини, дні добрих взаємних побажань, дні гарячих сподівань.

З цеї нагоди, дозвольте шановані читачі, мені дещо повіrozити.

Мені хочеться дуже знати, чого на-України - сподіватись в новим РОКОМ. Та тут раз таки мушу зазначити ось що: Всесумівною правдою є, що майбутнє не може бути пізнане, відгадане або яким іншим способом відоме.

Це є правою - та не зовсім. Во-дійсно то є те, що має бути, не є нічим іншим, як продовжуванням того, що є. Тє слідує, родиться з того, що є або було, як син народився від батька, а батько від діда, а дід від прадіда і т.д. Знаочи бре батьків, мож до певної міри догадатись, якими будуть іх діти. Все, що має за-з або пізніше статись, та має свій зачак в тому що є, тільки що ми його лише з-удом або й зовсім не можемо добавчати, що діється, та випливав з попередньо-го. Ось із чого виходить слідує, що дре-зову зачаток, називають учені причиною коли ини пізнавали б їстинну причину, ини али с і те, що з них вийде, себ-то їх слідки-будучі події. Коли ж ми скажете там десь повстала війна, то я вам скла-ю, що там будуть рамзи і каліки, що таї:

стане через якийсь час чи то жити, буде дорожче і т.л. Бо ми знаємо з досвіду, що кожна війна має такі менш більш наслідки. На такій основі може до певної міри передбачити та відгадати будучину, бо в світі людей і природи діється все по закону і одна й та сама причина веде завсігди за собою одні і тіж наслідки. "Хто дбаєтиме" міркує наш народ, - значить: ти дбаеш-будеш мати, не дбаеш-лицишся жебраком. В цій пословиці відгадується отже також будучину на основі того помічення, що майбуток походить з дбання, / що й з храмів або грабунку можна також придбати маєтки, про це народ до війни не знає. В давнину давнину силкувались люди пізнати майбутнє з положення зір на небі, а сьогодні є ще багато так званих ворожбітів та ворожок, які пророкують долю людині з пальців, долоні, виливання, палення то-що. У старинних греків було таке пророцтво містечко, що Дельфами звалось, де будучину відгадувала так звана Пітіл-лередчненій за жінку чернець, який сидав на грикіші, а тід якого зникава-го руку густими глубокими парахи дим і тає сидочи зножаував він-затаморочений-урядни слів беа авааку, з яких цікаво сказались розчохати відповідь на свої житті. Суди заходили обов'язково самі чайбільші греківі мужі, які поїхали і в Г.І. юкай раз, коли вільги мали на увазі зробити щось діло чи, приклад, званий чехід, щоб за-пинати Пітіл, як почадеться ім є чи пе-раціє ін розіважнати. Пітіл відсіграв в історії грецького народу далеку країну ро-

лю, ніж деякі парламенти в новітніх цівільзованих державах, бо вони підмивали на сані добре й велике діла, якими вславився грецький народ. Іі пророцтва були наявні телом либодо до рідного краю і через те Пітіл користувалась великою пошаною та довірям і мала інколи рішучий вплив на перебіг випадків грецької історії.

Та всі ці колишні пророччя подібно як і теперішні вородитські, походили "з віщого духа" т.е. робились навгод, без тіснішого звязку з познаками майбутнього в теперішності укритими. Мені ж хочеться знати, що принесе нам рік 1921, не на основі підшептів "віщого духа" а на основі даних нам теперішністю і недавньою нашою минувшиною. Ми візьмемо на увагу стан, в якому тепер знаходимося і попробуємо означити приблизно те, що з нового повинно вийти далі. Моїм бажанням є, щоби з нового вишло що найкраще для нас і через те моя пророцтво може в деякім не спадитись. Але нічого. Коли де буде так, то буде це помилка не моя а будущини. Це означатиме, що вона не пішла просто тсю дорогою, якою мала, або повинна була пти....

Як розглянемося в роках 1914-1920, то здаважимо, що з національного боку найсігромнішими роками були для нас перші три 1914, 1915 і 1916. Ми лежали трохи нерозчавлені під важким тягарем Великої європейської війни, яка розпочиналась союзницькою спілкою під гаслом винищення української національності. Особливо жеретокими були 1914 і 1915. Мало того, що десятками і сот-

ками тисяч гинуло нашого народу на кръв'ях боєницях. В запілі, як широкий і дгий наш край, десятки тисяч українців були на мадярсько-австрійських та руських штабенецях, тисячі присуджувалось на розстріл, а нечисленна скількість нас пішла в тюрми, ща Сибірі у Талерграffi, а во наше запечатано военною цензурою, а ма імення українець оштамплювано значком зрадника.

Та були це роки нашого духового підемання. Наша сила хоча не сміла показуватись на зовнішніх росла своїм корінням у глиб в душі кожного українця. Ніхли може перед тим і потім не почувалися українці так братами, як у ті жахливі чи завдяки тому рік 1917 підійняв нас ти високо.

Великий і один з найкращих років нашої історії!

Розвал російської імперії застав нас в непереможній «днесті». На преткій ділянці місяців україна змогла зорганізуватись політично-державну силу, з якою мусіли хуватись не тільки центральні держави, що жебрали хліба, але й Франція, Англія, мунія і Москва. Та після 1917 року ідує знову три роки 1918, 1919 і 1920, в яких сила наша що раз та слабча і маліс, так що в реальні рік 1920 доводить нас до тої політично-національного стану, в якому з певними змінами жили в перших трьох роках до 1917 року.

В 1918 році у перше заломався наш національний та єдиний фронт. Тені зрево-

ціонізовані маси селян і робітників відсахнулися від української інтелігенції. Ця прищоломщена подіями почала огляда-
ти за чужою політичною силовою, щоб як-
не як, а ратувати Україну. Полялась своя
кров. З гетьманчиною розеднується ще і
інтелігенція і з того часу хотимося
стремголов у низ. Кінець 1918 року нас-
намент немців поєднує, та все ж таки пов-
стання проти Скоропадського та визволен-
ня Галичини не могли створити України.
Наша моральна сила лише братовбачою вій-
кою захистана. Було це лише злудне сяйво
перед Заходом сонця.

Аж надто важким був для нас рік 1919. Війська Директорії, що повалили гетьмана
мусіли відступаючи перед червоною москов-
ською армією — покинути після короткого
свого панування Київ. І податись далі
на захід аж за Збруч. Польща зогнем і ме-
чем підбила українську Галичину, а Га-
лицькій армії прийшлося шукати захисту
на Великій та розбитій Україні. Зустріча-
обох українських озброєних сил, яким ви-
пало рівночасно відступати, намісць щоб
сподушенням підняти наш похиленій прапор:
привела в наслідок ріжких злощасних непо-
розумінь, спричинених головно ріжницею
в напрямках ведення загранничної політи-
ки, до різного розбрату між надніпрянсь-
ким та Галицьким урядом. Галицька армія
опоясана і стиснена залізним перстнем
троєких ворогів- поляків, більшевиків і
Денікіна, здеситкована почестьми, ріши-
лася в своєму розпучливому розположен-

ному рятувати своє існування переходом
до Денікіна, непримиримого ворога України в межах бушої Росії. Поминаючи
з болем те останнє сподівалось Галиць-
ке військо приєднати тим антанту для
своєї українсько-галицької справи. З
другого боку, надніпрянський уряд, ке-
руючись своїм власним інстинктом само-
заховання вибрає шлях на Варшаву, підго-
товлючи ґрунт для спілки з поляками,
непримиримими ворогами України в Га-
личині. Нелюбов і гризня пішла з того
велика поміж рідними братами. Ворожі
чужі сили, які побачив у себе українсь-
кий народ, у перше в 1918, в цім році
завели на Україні свій божевільний і
пекольний танок. А наша сила рвалась
на шматки, ломалась все далі і далі
від політично-орієнтаційних суперечок
партийних сварів і правінціональних
роздорів. Наш мученицький Київ руйну-
вали займаючи то більшевики, то Дені-
кін, то поляки. Утримати його українсь-
ким полкам, що були його теж на менш
заняли, не пощастило.

Вислідом отакого нашого зовнішньо-
го та внутрішнього розбиття була масова
мандрівка української інтелігенції
і превідників за границю, а зневіра
у власні сили створило цілу низку ріж-
них протилемних орієнтацій на чужі
або і ворожі сили: поляків, московсь-
ких більшевиків, то на берці за "єди-
ну-неділіму", то на антанту. Скрізь по
всіх найбільших центрах Верхні завели

свої гнізда українські партійні штаби, які сидючи у затишку в упорядкованих європейських державах заважалися воювати далі проніж собою до останку і загину.

Україна втратила не тільки свою територію і свободу, але й лишилась безконечної ії суцільної представництва, намісця якого завели свою руйницьку роботу партійні емігрантські трибунали.

Рік 1920 був цеї ж руїни самозрозумілим продовженням і завершенням. Український народ опинився весь в ярмі польсько-московської неволі. Спілка з поляками закінчилася катастрофою, яка зустрінула щойне недавно уряд і війська Петлюри: українсько-московська приязнь комуністів прірвалась з поворотом Винниченка; скоробіжні події перечеркнули і Врангеля, на якого, можливе, покладались теж надії, а рідокремлені від сходу мала Східна Галичина не дочекалась ні визнання, ні визволення з заходу. Розеднання у кінцевім висліді своїх Зрівнило. А на нашій Україні забенкетували завойовники. Стогнуть українські села, спалені, поруйновані і виграбовані. З тугом виглядає тепер своєї рідної влади українське селництво, що колись, під час первого наїзду, червоної Москви в нерозумі своїм ії не допомогало або і нехтувало.

Оттак минає останній рік із злощасної другої трійки. Чорні роки руїни і саморуйництва. Та одно, що найцінніше криється в них, це геройська історія української армії, ії великих переходів і зусилля, це нещаслені ряди борців, що своїми головами покла-

ли сильні підвалини під майбутню ВІНУ Україну, що крізьми шляхами своєдінніми і сполучили у нерозривну цілість усю Україну, а чужої і власної віння пошматовану і розідрану на частини. Це світиться в пам'яті народу слівом незмирущої слави і любові, а багато чого іншого покріється порохом забуття.

Без жалю і докорів прощаємо рік 1920. Він був лише німим рикладним компасом і послідовності започаткованих раніше подій, що завважавши в цій ланцюг причин і наслідків нарекли докотились до свого останнього звена і з такою ж правильністю відійшли в минуле.

В спадку лишився нам досвід і душевно-помірними стражданнями окупленний народ, з якого народиться наша країда будучіність.

Із зачаток лежить уже укритий в сфері достosti наших теперішніх відчувань. Велика туга за гарним вилетіється в країні діла.

Рік 1921 приведе нас через поріг нової ДОБИ в історії українського відродження. Буде це доба внутрішнього оздоровлення і підйому, повільного скуплення всіх сил народу і переваги загально-національної ідеї над вузькопартійними кличами.

Близький уже час коли зайдуться три хвилі і народиться ГІННІ спасення УКРАЇНИ: і тоді поміж сходом і заходом на гору му небі засяє сонце, яке озолотить рікі пролитої крові.

Я.Я.

Серед усіх народів світа мало в таких, яких судьба була так до нашої подібна, як саме судьба ірландського народу. А особливо під теперішній пору, коли ірляндці підняли зброю проти найбільшого велетня світа-Англії, а не від щоб ширший український загал пізнав і заінтересувався тю інною, яку народ цей веде в ім'я свободи.

Ірляндці невеличкий, убогий народець, жити далека на північ, сусідують з багатими і сильними англійцями і в наслідок цього попали перед віками в цілковиту залежність від свого сусіда і з часом стали англійською Греяніщею, без міжних прав, здані на лаоку і неласку свого пана. З порядку інтелігенцію, міщанство, а в кінці дійшли до того, що існяла стала загибати, а народ дійшов до краю зубожіння. Лишився Ірляндії лише селяни, останки народної свідомості і віри, які мусили скриватися ген в неоступних скелях перед оком англійської поліції, що крізь поборували всяку ірландську думку.

Здавалося, що серед таких відносин інший народ світа не був би в силі ставити до боротьби, а особливо до боротьби з так сильним і безпощадним противником-як саме Англія. Але не злякалися ірландські предові мужі сиди свого ворога і на протяг 19 і 20 століття раз-в-раз піднімали народ свій до боротьби з Англією; усі ті повстання душила Англія жорстоко; хто не

впад в бою, гинув під топором като, а маючи лиш таких було, що ім удаєся втекти і так вирагувати своє життя. А однак не упадав ірландський народ. Коли Англія ліквідувала одно повстання, він приготував дже друге. Серед тої безупинної боротьби переживає Ірляндія ціле 19 століття і досягає світової війни. В 1916 році вибухає ірландське повстання зі здвоєною силою, а Англія мусіла напружити усі свої сили, щоб повстання те здушити. Ірландське правительство вміхало за граници краю, а деякі його члени попали в англійські тюрми. Це повстання однак не остало без наслідків. Правлячі англійські круги зрозуміли, що поюн один ірландець живий, не даст Ірландія згоди правити собою. І почалися в англійському парламенті дискусії над тим, як би полегодити ірландську справу. Ліберальніші англійські круги заявлялися і тепер стоять на становищі, щоб надати Ірляндії таке правне становиско, як яке має Канада, Австралія або півднєва Африка-т.е.- власний парламент, власне військо, адміністрацію і залишити лише тільки залежності від англійської корони. З тими наприкладами не годилося правительство, за яким стоять англійські націоналісти: воно дає Ірляндії автономію з двома парламентами католицькими /ірландці є католиками/ і протестантсь-

хим /для англійської меншості/ а дуже обмеженим обсягом ділання. На те однак не годиться Ірландія й оце в місяці падомісті ц.р. вибухає нове повстання, знане з часописів під назвою ірландського руху. Трояндець, доведений до краю розпухи, переконався, що кождий англієць його ворог і гинуть масово англійські старшини, поліціянти, урядовці в Ірландії. Кожного дня ні в хаті, ні в уряді, чи в казармі непевні вони свого життя. Боротьба перемінилась в боротьбу поодинокого ірландця з поодинокими англійцями. В відплату за те вистрилюють англійці всякого ірландця, що ім під руки попаде, а англійська поліція в Дубліні уладила навіть зовні на ірландців, давчи сальви до віраної з нагоди футбольового меча т о в п и чого вислідоч будо кілька десятків убитих і ранених.

На це Сінфенівці поширили зараз поле своєї діяльності на Англію організуючи ряд атентатів на англійців, та підпалюючи ріжні магазини в більших англійських центрах /останнє: пожар магазинів бавовни вартості 400.000 фунтів штерлінгів в Ліверпуль/.

Мимо цього ловаків англійська преса, як Таймс, передові англійські політики, як Асквіт, Едвінд Грей, Мастерман, Сер Гамар Грінвіч виступають остро проти політики англійського правительства в ірландській справі, а навіть порівнюють її делкі до німецької політики терору в Бельгії. Англійська публична думка на стороні Ірландії, доказом чого хочби похорони ірландця

Мак Свінса, бурмістра міста Корк, що затриманий циглійцями зголодив себе в тім. В його похороні взяла участь ціла ступова Англія, а навіть поліція і відомо здоровили похоронний похід "бунтаря".

Вислідом тої сиродії суспільності є на напрямку ірландсько-англійської політики. Льюїд Джордж конферує з дарештованим віцепрезом Ірландії Гrifком; англійська делегація зложена з Адамсона і Гендерсона до Ірландії. Спроби заключення перемиря з ірландцями - прояви, які вимірюють справу на нову дорогу ії положення таки по думці "бунтарів". Льюїд Джордж заявляє, що до нового року поділить ірландську справу, зазначує лише одно, що з огляду на ворогів Англії - вона не може допустити до сього, щоб Ірландія могла стати підставою ворожих протидії англійських операцій, та що інтереси англійців замешканих в Ірландії і противників їх загалу мають бути забезпечені. В залежність від цих двох точок становить Льюїд Джордж будучу згоду Англії на сбоду Ірландії.

Справа поки що не рішенна, а боротьба поєднані завалттям йде даліше.

Симпатія, яку зedнала собі Ірландська справа в цілім світі, навіть в Англії, казує те, що не згинути народови, що він бореться за свої права, що в боротьбі з ворогом числити на себе, на свої силы а не надіється на ласку сильників світу.

На півдні між Кавказом, Чорним і морем

Карпатами, Сяном і Доном на землі медом і молоком текучий, мешкає великий, в десятеро від ірландців більший український народ.

І він боровся і бореться за свою волю, і він вилив в своїх жил море крові, та же море, що залило б цілу, невеличку Ірландію.... і він здобув собі волю та поки-що не зміг ії закріпити.

Коли глянемо позад себе на всі наші жертви зід Наливайка, Косинського, Хмельницького, Гонти-Залізняка - до визвольної боротьби 1917 -1920 , то прикро робеться, що ті сотки тисяч жертв, які ми на жертвеннику вітчизни зложили, не дали у висліді своєму українському народови повної волі.

А чому воно - так? Чи правди нема в світі, чи щастя у нас нема?

Воно було-б але єдности, віри у себе і свідомості нашої збройної народної сили у нас не було.

Ірландець не числить, скільких міліонів має англійська держава, не протиставить англійським міліонам своїх соток, він як сліпий іде в боротьбу-певний, що мусить вийти побідником.

Так треба робити і нам.

Ми ж 40 міліоновий народ, який весь час боровся, бореться та буде боротися, поки не закріпить справедливої волі. А чим скорше позбудимося своїх хиб, які нас обезсилують, тим скорше зрозуміють вороги, що неможна в Бригідках, Берестях, Домбли і Тухолях задушити української душі. Тоді

зона перестануть помітати нами і ділити наше живе тіло. Тоді і без чужої помочі дібемось правди і щастя здобудемо.

0

x:x:x:x:x:x:
0 0 0 0

Гриць КРУГОВИЙ,

Ах, я любив ч Тебе і ...
Моя мрія, В країно ходана.
Горе, муки, зневагу і лихо терплю
Лиш тому що ятритъ Твоя рана .

Завше бачив Тебе у сльозах і журбі
На хресті Тебе бачив, мій раю.

І могилу давчасну як рили Тобі...

Серце плаче про те як вгадаю,
Наче наймичка Ти, сирота без рідні-
Иоя страдниця, долі не знаєш,
Коли все, що живе, - відчуває дні ясні-
Ти, у хмарі сповіта, ридаєш,

Ах, люблю я "Тебе, більше сонця люблю
Юнь журитись, всміхнися кохана!"

Горе, муки, зневагу і лиxo терплю
Лиш тому, що ятритъ Твоя рана.

x:x:x:x:x:x:
0 0 0 0
x:x:x:x:x:x:

СОН лід РІЗДВО .

Старенька мати поралася біля печі і раз по раз підносила до очей змокрівму від сліз заласку. Маленька сестра Галинка настілала з покуті лід образами зелене пахуче сіно.

В хаті тихо-тихо.

Галинка помічала на очах матері триміточі слізни, всим естом своїм відчувала і горе, болючі страждання, але удавала, що нічого не помічає, нічого не знає... "Оттут буде отоляти кутя, оттут взвар" - промовила з радісною усмішкою на устах Галиночка.

Радісна усмішка.

В дійсності то не була усмішка, а якесь суворе скривлення уст.

"А хто те все буде істи у цей великий святий вечір", проковтуючи слізи додавала мати. Галинка вийшла з хати.

"Де ти мій сину, де ти мій любий" тихо шептала старенька мати. "Вже п'ятий рік. Імо без тебе кутю, п'ятий рік, моя радощь, отак поралася біля печі і плачу". Она взнесла силлі сіла на ослон і наче заінаміла.

Не чула як заскрипіли двері, не чула якувійшов у хату запорошаний блискучим снігом батько, не чула як крекав він обмітаючи вінником сніг з чобіт.

"Не журись стара", обізвався батько. "Дарма, що без синця знову будемо істичкутю. Подумай тільки стара, як либо, радісно стане у нашій хаті, коли син наш не буде, як ми, наймитом у чужинців, коли він злябиться у отцю хату правним Но-

обмеженим володарем... А той час близько, дуже близько, стара. Що плач. Він, як вірна дитина свого краю, не стерпів гніту рибогителів-чужинців, не забув як боролися за кращу долю мого діди і предіди. Годі стара сумувати. Він прийде і прийде не як побіджений, а як переможець. Жаййому легко згадається..." Ватъко скиму кохуха і замовк.

А що то діється у хаті Івана Пилипка і цією гадкою переніся я під вікна убогої хагини моєго однолітника Івана. На ліжку бавились білемъким кошком двоє діток. Веселі, радісні; не знають ні про горе, ні про суп. Катря, жінка Іванова, сиділа край стола і тяжко зітхала. Перед нею лежав лист від чоловіка... "Перецілуй діток і вірь, що скоро і на нашій землі встануть вільними, а жовто-блакітна хоругва обгорне і злікує наші українські рани. Я стою під нею. Мій обовязок примети іх туди, де томлючись чекають на нас і діти і батьки і матері..." Так писав Іван.

Перелетів під вікна іншої хати. У кутку, біля лежанки, сиділа молода дівчина і млюсно шопотіла: "Вірю, вірю - мое сердце іти до останю будеш гідним святого обов'язку, ти не зрадиш нещасну батьківщину. Лиш тому і чекаю, що вірю. Лиш тому і чекаю, що не впав ти в знесірія. На своєму багнеті ти принесеш ведю і я словоюми радощів зігрію тлоє складене чужинцю

серце. Вірю мій орле, що сьогодняшнід кутя
без тебе є остання...".

Вже стемніло. В кожній хаті люде сидять
за вечерям. Ага. Згадав про діда Охріма.
Підпова до дверей його хати. Глянув у щили-
ну. Сиве, аж біле, волося густими пасмами об-
ляло дідови плечі. На столі стоїть миска
з кутею. Дід читає святе письмо. Він ралто-
во підвівся. Чую: "Будь проклятим те племя,
що погноїло моїх дітей, обернуло в руїну
мій край. Любити ворогів...Ха-ха...". Дід
кинув під ноги святе письмо і наче
божевільний допав його. "На крові моих
дітей виросте помста, страшна помста..."

Сум огорнув мов душу і я полетів знову
назад, за Карпати. Під жовто-блакитну хо-
ругов, бо того воліли і мій батько і моло-
до дівчина і дід Охрім. Про те писав і
іван своїй жінці...

Так, так: на багнетам принесем волю у рі-
й край. Проснувся.

Ах, як безмежно хотілося б, щоб той сон
скорше перетворилася в дійсність.

НІДОЛЯ.

хххххххх

РІЗДВЯНІ СВЯТА.

Скілько радісних і солодких переживань
відчував я завжди в дні Різдвяних свят і
її одно свято, ще з дитинства не ласкотало
мень так ніжно. Так приемно, як родження
Христа. Село наше з ці дні мало величний,
очисткий вінілл. І хотки і дерева і все
воколо торіло ерізантини фаровани чарів-
ні сніжинки, що ніби вкупі в лідами свят-

кували прихід на грішну землю Великого

Учителя. В ці дні і ночі здавались мені і
шими: Наче міліони чистих діточих очей з
небесних шат поглядали на наше село і пили
на стежили, аби всі люде були добрими, чули-
ми, аби розбудили в своїх серцах любов до
ближніх, як того учив Христос.

І от тепер, далеко від рідного краю, су-
дилось мені святкувати ці дні. Сумно на ду-
ші, тяжко на серці. Чи не однаково ж захова-
ному у грудях серцю чути церковний bla-
govist, тут, на чужині. Але ні. Воно наче си-
рітка огорнулось у дрантя нещасливої долі
і то зітхне, то плаче, то зажурено шапоче:
"Краю мій, любий краю. Холодно мені на чу-
жині, не радують мене і святочні дні. Я хо-
чу рідного співу, рідних колядок".

Серце ридає і я не маю сил його розва-
жити. Всі помисли, всі мої думки там, у бі-
ленькій хатині, біля рідних, знайомих.

Може і вони сумують по розлуці зі мною.
Схиляю голову на руку, заплющаю очі і
від того мені стає якось легче.

Одна за другою наче на похотні переходи
дати картини Різдвяних свят на Харків-
щині.

Цить серце, цить.

Воно ще щильніше окутує себе обшарпа-
ною долею і мовчить.

О, ні! Краще ридай, зойкай знедолене
серце. Коли ти мовчиш, я почував себе
самотнім, хочу плакати і плакати без

кінця.О, любе серце.Воно жалію відповідає мені: "Чом же не чути колядок..."

Ах ті колядки.Чи є у світі країд за насу,українську,колядка.І хлопці і дівчата ходять по хатах і в комні і бідну і багату хату вносять звуки народньої творчости,самим народом створені колядки.То тут,то там чуються повні зворушливого змісту виспіви появи на світ младенця Христата:

Христос народився,
В яслах положився
Радуйся,
Божа мати радуйся...
.....

Нова рада стала,
Як у небі хвала-
Над Верхом звідза лісна
Весь світ осіла.
Ле Христос родився
В Бога веплотився,
Там чоловік перед Богом
В килими повівся....
.....

Ой видів Бог,видів Господь
Що весь люд загибає,
Архангела Михаїла
В Назарет посилае....
.....

Пригадався батько,з яким вже сім років не бачився.

Він був великий ворог всього,що носило на собі відбиток української національної творчості,не любив української пісні,але колядки і його зворушивали.Про це всі знали на селі і колядники з цілого села сходились до нашої хати.Батько виходив до них і вкупі з хлопцями переспівував уїздяні колядки.

А ось і село,те село де народився,зріс і де нальявся любити все рідне.Пригадались святочні бійки з москалями.

Вінзько нашого села лежить у горній долині село замешкане москалями.На другий день різдвяних свят,кожного року,з давніх-давен,ніж українцами та москалями утворюються спільні засави.Москалі молодчого і старшого віку роблять наступ на наше село.Вся українська молодь виходить ім на зустріч.Після взаємних привтань менчі хлопчики увягаються в бійку.Згодом в ряди з обох боків вливашться парубки і розпочинається завалта бійка,яка нарешті закоплює і синих дідуганів.Ніде праці діти:менчі щасливі ідуть до дому з залитими кровю обличчами,але такі є традиції.І накає ні ненависті,ні злоби навіть у тих,на кому боляче відбилася спільна забава.

Дівчата,молодиці і старенькі бабусі з обох сіл сходяться докули і до пізнього вечора чути веселий сміх,жарти,спів.

Знаю,знаю чому так сумуєш ти,зранене серце.Ти б хотіло відчувати і на чужину сердачу гостинність,до якої звикло в ці дні на Україні.Там,до кого не заглянь,всюди гостем бажаним станеш.І цю святочну гостинність я завжди любив.На що жке мій батько осуджував всяку гостинність,як явніше "невіправдуюче засобів",однак і він в ці дні забував свої фільозофські міркування і двері нашої хати не зачинялися.З понурого взагалі,він наче перероджувався:з півдня до ночі у нашій хаті велись теплі розмови з родичами,сусідами,знайомими.Не без того,щоб хтось

до непримітності не впивсь съяточною
напливкою, але ж це не може нікого здиву-
вати, бо без таких випадків, оскільки і діди
пам'ятують, у нашім селі різдвяні свята не
проходили.

Цить серце, цить. Не згадуй про чорні діво-
чі очі не зворушуй себе до краю. Ще буде час,
будьмо і ми з тобою на дівочих складках. Хто
не знає про ті складки. Дівчата утворюють ін-
нутинні гуртки, збирають проміж себе гроши, ви-
наймають у якоїсь вдови на вечір хату і за-
прошуєть туди парубків, в яких вони закоха-
ні. Якої тільки страви немає на цих склад-
ках: і вергуни і смашна пороссятина і селян-
ські ковбаси і всяка всячина... Парубки при-
ходять не в пустими руками. Вони приносять
на складку горівку і приводять з собою музи-
ку, з котрим кождий з парубків, вперш ніж роз-
лічне грати, повинен випити кільшок горівки.
Дівчата обдаровують парубків розмережинними
хустками і аж у досвіта розбрідаються зі
складки.

Серце мое, я розумію твій сум. Більше за
все ти любило різдвяні свята, тебе зворушу-
вали колядки, розпалювали в тобі козаче
заязя, зяя зяя нездобичі бійки з сусідами моска-
лями, прямимо-тепло вражала сердешна гостин-
ність, викликали в тобі чутє національної
гордости, всі традиції, які в ці дні щоріч-
но відновлювались і з якими звязана історія
цього народу в далекій минулості.

Не дітхай зроспущене серце, ще й нам з
тобою усміхнеться доля. Забудеш про дрантя
і огорнєшся у шовки, у рідній біленській хаті.

Гр. К.

Василь ПАЧОВСЬКИЙ.

ВІЛЕТЛА БОМБА.

Вилетла бомба з французького поля
Посеред Галичини впала-
Хоч згинула правда, не згинула воля
Не згине довічна слава.

Не згинуло військо, іде на край світ
Сліває, аж гори лунають-
Хоч серце кровавить розпукта закрите
Ta гордістю очі палають.

Сини, памятайте, батьки свою долю
Віддали за честь і свободу-
Завзяттям і кровю вам виօоруть воля
Тай імя бессмертне народу.

Народ той покаже, які його воля,
Аж золідне Європа кровава-
I вилетить бомба з Дніпрового поля

x:x:x:x:x

ВІД ПРЕСОВОЇ КВАТИРИ.

Просяться всі Українські військові
відділи, які знаходяться в Чехословачь-
кій республіці надсилати короткізві-
домлення про своє життя і подавати
свої доказані і чіткі адреси. Прес. Кд
Укр. Бригади має змогу висилати деякі
укр. часописі безплатно робіт. сотням.
На жаль відбірці не почувавуть обовяз-
ку повідомити, що вислані ім часописі
отримали, з відмінною звісткою з Мор. Остроз.
Кошениця, Кухаржах і Ліберці. З огляду
на те прийдеться висилку припинити.

x:x:x:x:
0000000

СХІДНА ГАЛИЧИНА. Президент польських міністрів ВІТОС скликав недавно тому представників усіх схід.-галицьких політичних партій на конференцію та замадав від них виречення галицького уряду, а зокрема др. ПЕТРУШЕВИЧА, д-ра К. ЛЕВИЦЬКОГО, ВІРВИЦЬКОГО і тов., які під цей час працювали в Женеві, як повноправні заступники української Галичини. Поруч з тим задав Вітос відповідної письменної заяви для ужитку за границею, щоб таким способом змінити успіхи нашої праці в Женеві. За це обіцявав: дуже широку автономію, університет, а по п'яти роках - скликання у Львові Укр. Установчого Зібрання. Представники українських політичних партій відкинули пропозицію одноголосно, лиш п. Михайло Яцкевич, що дістав 800.000 польських марок "скрунив", заявляючись за проектом Вітоса.

ПОДІЛ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ НА ВОСІВДСТВА.

Згідно з ухвалою польського сейму поділено Сх. Галичину на три воєводства: Львівське, Станіславівське і Тернопільське.

Львівське сягає від Тарнобжега /!/ по Зборів; до нього прилучено 8 зах. галицьких повітів, а східна його границя відповідає лінії Бартелемі. З дискусій над цим законом заявилося багато посадів прети, кажучи що походи-що вилами на воді написано, що Східна Галичина належить до Польщі. З поміж промовців звернув на себе увагу кс. Котуля, який радив ухвалити цей закон, поки в краю ще не присутні "агітатори", які тепер за границею.

АГРАРНА РЕФОРМА. в Польщі ухвалена сеймом с.р. має тепер бути переведена; польські політики заходять в голову, які справити, щоб і шляхтичів не дуже нарушити і щоб хлени були сяк-так вдоволі.

УНІВЕРСИТЕТ для Українців: Обіцянки поляки знести заборону приймати укр. студентів на Львівський університет, але обіцянки не додержали, заборона лишається надальше в силі.

На Гуцульщині КИПИТЬ. Відмінні гуцули зачинають поводи витовкати польських заїдів-волків, особливо горячо ляхам в Жабю. Польська преса кричить, жадаючи карних експедицій. Слава гуцулам!

В Польщі тепер 50.000 ІНТЕРНОВАНИХ, з тім 20.000 з б. армії Петлюри. Говориться про численні випадки самовбивства серед останніх, з причинних проводженням ляхів при розоружуванні. Запізно лізвали бідні козаки ганебного "союзника".

РЕКВІЗИЦІЇ по селях не устануть. Коли ходить о грабунок, то мабуть нема краю майстрів як ляхи. Ім і москамъ не дорівнає. В часі більшевицького наїзду позабирали червоні війська багато дечого польським дідичам, тепер більшевиків нема, але лишився укр. селянин і він мусить платити те, що панам пропало-ще й з процентом. Збигують ляхи над народом, та

давго. Відпіката йде. Може близька вона, ніж думка
мають вороги; а за своїм добром піде укр.
хлібороб хоч-би до Варшави і розрахується
з панами. Як виглядає така реквізація, чи
там карна експедиція, розсказали б селяни
з Котузова, Підгасецького повіту. Дідичеви
з Вишнівчика пропало з ліса дерево, варто-
сти 2500 марок. Карна експедиція шукаючи за-
тим деревом зіла дві свині, 50 курей/качок/
та повний віз муки, хліба і бульбі-все ра-
том вартості 25.000 і те все за один день.
З відячності за це побили ляцкі гайдуки Ва-
силя Трача /100 буків/, Настушанчина /50/, Бед-
віга /50/, і 60 літного Настушанчина /30
буків/.

ГАНЬБА ХРУНЯМ і ЗРАДНИКАМ. Щоб туманити у-
країнське населення, рішили ляхи видавоти
часописи на укр. мові, але в польськім дусі!
І того треба було когось, чиє ім'я знане се-
ред народа, щоб обманьством легше ішло. От і
найшли собі ляхи Юду Іскаріота, п. Михайла
ЦКОВА "укр. письменника", що продався ляхам
за 800.000 п. марок. Видно недорого цінить
 себε той шубравець, бо по теперішнім курсі
за одну чеську корону треба дати поверх
10 п. марок. Варто, щоб наші козаки написа-
ли до нього ладне писанечко, як колись за-
геріжці до Султана, а зокрема, щоб обіцяли
ому і його славним товаришам, що як колись
Галичину повернемо, то члененько побала-
ємо „по військовому“ з п. Яцковим і його то-
варишами.

АМЕРИКАНЦІ ХОТЯТЬ /видергавити/ перейняти
і свій рахунок і заряд польські залізниці
дамть лівміліарда доларів на 30 літ. Сумні-

васнося, чи згодиться на це поляки, не тому
щоб це не був для них добрий інтерес,
але прямо з тої причини, що по-при американ-
ців не буде мож так гарно красти, як
до сі. Цікаво одно лиш, де пошукають американ-
каниці своїх міліонів, як Польщу перед
упливом тих 30 років розторочуть сусі-
ди.

В ТОРМАХ знову ПОВНО ЛЮДЕЙ. Ляхи держа-
жать іх місяцями без переслухання, зди-
рають з них одежду, а годують як худобу.
Перед двома тиждніми вели одного з наших
арештованих безневинно селян голого і
босого в мороз вулицями Львова; аж про-
хожі умилувалися і подали йому ганчі-
рок, щоб обвив свої голі ноги.

250 міліонів марок виносять польські
державні довги. Таких довгів не має
іще і не буде мати ні один народ. Але не
диво: "Застав сена, а постав сен" -каже пол-
ська пословиця. Цікаво лиш, що станеться,
як не буде що заставляти. Мабуть прода-
дуть свою "укохану ойнану", як продали
її перед 1772 р. Може і ми тоді де-що ку-
пимо....

ДЕЛЕГАТИ. Польські старости видали гро-
мадам приказ висилати по двох делегатів
до Варшави, які мають там передати згоду
своїх громад на прилучення Слідної Гали-
чини до Польщі. Тим делегатам обіцяє поль-
ський уряд безплатні харчі і вільну кар-
ту ізди до Варшави. /Коби попасті одного
такого делегата, в наші руки, ми б йому
вистаралися о безплатну карту ізди... до
неба. Примітка складача/.

УРОСЛАВІЯ: складається зі старої Сербії.

Хорвації, Славонії, частині Далмації і Боснії з Герцеговиною. Серби зразили собі хорватів через своє нахабне поведіння і ось при виборах до Вел.-Сербської Конституанті побідили в Хорвації прихильники партії Радіча, здобувши 51 мандат і загальне число їх голосів 243.000, усі інші разом 171.000/. Ця партія не хоче влучення Хорвації до Вел.-Сербії, а жадає повної автономії Хорвації з вибранним "баном" чоловіком. В склад твої партії входять головно селяни.

Р О С І Я . Нагромадження о. військ на Польській границі в повному ході. Більшевики розбивши Врангеля, Балаховича і Петлюру мають у себе в державі деякий спокій і стягають усі свої війська проти поляків. В Європі панує загальне переконання, що мусить прийти до нової війни з Польщею, та що в війні тій Польща не удержить ся.

РОЗБІЙНИКИ армії ВРАНГЕЛЯ розмістилися в східних краях Румунії, Сербії, Болгарії, Греції і Туреччині. За військом потягло богато цівільного населення зі страху перед більшевиками.

З ТЮРЕМНОГО ПЕКЛА В ТУХОЛІ.

В останній хвилини отримала редакція Ч.2 "Українського СКІТАЛЬЦЯ", часописі Ліберецького табора, в якому напечатаний лист від наших полонених в Тухолі. Привіз його один старшина, якому вдалось іще перед місяцем щасливо звідти втекти на Чехію. Не маючи змоги - з технічних причин - перепечатати його у цілому подаємо найважніше в скороченні:

"Поміщення полонених прямо вбійче для здоров'я. Вікна повибивані, дверей нема, а під час дощу ллеться вода досередини. Про опалювання та печі нема й мови. Більшість полонених гола й боса. Накривають хінським мясом, густо-часто надпсованим, так-що полонені хоча голодні як вовки, не ідуть. Купувати де-що з іх зборонено і строго карається. А все санітарні відносини просто страшні. Незавидне положення хорих, які не мають ні приміщення як слід, ні піклування, ні карчу. Раненим не перевязують ціліми тижнями ран, що веде за собою часті ампутації і випадки смерті. Ліків і лікарських прладів нема ніяких. Операції кінчаються переважно смертю нещасної жертви польського лікаря. Вихід з табору недозволений, навіть до зубного лікаря. Вараки без світла. Брутальне обходження з полоненими кличе до неба о пімсту. Виття по лиці, нагайкою і т. і. річ буденна. Чет. Я р о с е в и ч а розстріляно за саму спробу утечі. За дрібні провини відбуваються розстріли без суду. Це страшні речі переживають полонені більшевики..

Тухоля, це місце безправя, плянового морду, знущання, голодження, хворіб, катування і смерті.

Про це повинні знати ті народи світу, що допомагають Польщі та покривають ії нелюдські злочинства".

Лист кінчиться ось таким розплучливим закликом до всього культурного світу: "Дохи Ти будеш спокійно глядіти на ті пекальні діла Польщі? Не забувайте, народи, що доля змінлива і що сьогодня мені та завтра може бути тобі".

X:X:X:X:X:X:X:
oooooooooooo

З життя УКРАЇНЦІВ

на чужині

ПРАГА: Силою політичних обставин стала Прага головним культурним осередком для всієї України, до якого належить і Українська галицька місія, яка межує з Чехією. В цій інфельній році числилось "українська академічна громада" в Празі 306 членів студентів, які учаються в вищих школах як: університеті, техніці, торговельній академії і т.д. дружньої нам Чеської столиці - Праги. Велика скількість біля 90 відсотків їх прибула з Німецького Яблонного або Ліберця, решта приїхала учитися з Галичини, бо там ворог українців до школ не пускає. І студенти з надніпрянської України, бо й там немає спокою і змоги учитися. Любо слухати як наша молодь маючи на увазі добро всього українського народу, горнтеться радо до науки і біда тільки в тому, що їй приходиться при тім поборювати дуже великі труднощі й перепони з матеріального боку. Половина із них самі незасібні, які просто щойно втекли з польського полону або приїхали з Ліберецького табору, де як відомо кожий отримує тільки 50 сот. на день. Через те такими учитися дуже трудно, бо вони мусять хуритися, що будуть съєгодні, чи завтра обідати. Управа "академічної громади" звернулася тому до всіх українських громад і установ на чужині з просями о допомозі. Тут юдитські зазначити один дуже гарний вчинок, який приносить честь і славу українському стрілецтву і підстаршинству

в Нім. Яблоннім, що після оповіщення їм проосьби п. генералом Курмановичем жертвували 6000 К.ч. на допомогу студентам із своїх харчевих єщадностей.

ПШІБРАМ. Тут існує славна гірнича академія, в яку вписано сього року 23 українців студентів - 12 старшин і підстаршин з Нім. Яблонного, 3 з Ліберця, 8 прибуло з польської Неволі. Мають свій кружок "Каменярі", який стоїть в дружніх вносицах з чеськими та сербськими студентськими товариствами і таким шляхом запозичують чехів та сербів з українською справою. Чеські студенти і професори, особливо сам ректор академії, ставляться до українців дуже прихильно, а навіть можна сказати - сердечно. Для більшого познайомлення населення Пшібраму з українським народом і його музикальною культурою кружок задумує влаштувати український концерт.

Молоді ВОЛЕСЛАВА. Всеславянський комітет студентів в Празі, який уладжує цикль "славянських вечерів" скрізь ліржних містах чехо-словацької Республіки, поручив українській академ. промаді в Празі уладження українського концерту на день 18 грудня в Молодій Волеславі. Тут вже відбувалися попереду декілька славянських вечерів, та мідин так думав публіці не подобався як український, з

укр. піснею, оркестром, українськими народними танцями і бандурою, на якій відграв делькі народні думи і пісні відомий наш артист п. Биець. Витання і гостевання було з боку чеської публіки дуже сердечне. Концерт попереджував виклад відомого чеха фанатіка української справи п. Інж. Нечаса, який знає і любить наш народ як свій рідний чеський. Так спів студенського хору дк і танці, та точки оркестри, що прибула з Ліберця і Нім. Яблонного зробили чк найкраще враження.

ПАРДУВІЦЕ: Завдяки заходам філії "Просвітного Кружка" при тутешній укр. робітничій сотні, що тут пільна культурна праця проводиться стрільцями. Від серпня почалась навчка на курсі читання і писання, у трьох відділах з 1,5 і 3 учасниками. Учать стр. Мах, стр. Кравців і стр. Качмар. Висині курс /ІІ класа/ під проводом хорунжого Кунида має 16 учеників. Поруч читання і писання на сьому курсі учається також історії і географії України. Кружок має свою власну читальню, випускає всі українські часописі і позичає книжки з бібліотеки "Просвітного Кружка" Бригади. Окрім цього дав хор. Кунида ряд викладів для сотні. і виклад в Лебській Тинці, де стоїть також одна сотня, а I виклад для українців з Підкарпаття, які служать в тутешнім залізничному полку. 2 падчилста відсвятковано другу річницю визволення Галицької України при участі старшини хору з Нім. Яблонного і бандуриста п. Енца з Праги. Основано та-

ком крамницю на пайках, яка хоронить стіців перед шансоном. На загальні гуманітні цілі зібрали стрільці між собою 750, з яких 400 призначено на допомогу Ліберецькому таборові, а 350 на інтерновані в Польщі.

МОСТ/Брікс/: Українська робітнича сотня числить 86 стрільців. Робить приблизно віднадцієм косарень від мая с.р. Вільний час виповнюється спільним читанням книжок і часописей. Сотня має свій хор, який викладає святочні вачері як напр. І падчилста. Вечерами тримає командант сотні відділ. Суваля лекції. Оповідає про козаччину, відчитує дещо з Шевченка або Франка, учиє рахунків або як треба писати листи, випускає золоті слова з укр. великих поетів, які залишують стрільці і зараз вивчають напамять.

НАЙГАММЕР на Нім. Шлеську. Драматичний Кружок пише: "Вислані Вами 13 книжок, а також і лист Ваш отримали, за що ми Вам складаємо ширу подяку. Декотрі песні будуть у Різдві. Свята виставлені, а декотрі за браком жіночих сил мусить почекати більш слішного часу. Ви бажаєте знати звідки ми тут взялися і скільки нас тут є. Ми полонені ще з 1914-16 років тут у Німеччині. Було нас поза 2 ½ тисячі, значна частина відіхала на Україну через Штетін та Мсрем, особливо багато відіхло аматорів та музикантів. Тепер кожний раз приходиться шукати нових сил. Розуміється значна більшість по роботах

у німецьких "базерів". Ще перед кількома днями ми тут вигравили були "за правду волю народа", де брало участь 20 аматорів, але після відходу транспорта 7/XII. 20 були лише 8 аматорів. Ну, це не біда, коли книжки маємо. Ще раз і т. д. Т. Маричук, БЕРЕГСАЗ. Пишуть: "Питаєте за вістями з Підкарпаття. Насамперед мушу сказати, що тут нас досить порозищувалося Галичан. В Ужгороді в іх велике число, а й по інших містах та селах в нас не мало. В Берегсазі нас понад 12 інтелігентів на посадах, а окрім цього і. пр. судових низких функціонерів є понад 8. Гімназія має 8 українських класів з Галичини. Є думка перенести звідси нашу гімназію до Густу, де в кращі умови до розвитку, ніж тут в осередку мадярщини, де ми не сподівалися слі Ви, як поширюється тут українська ідея і національна свідомість... С."

ХХХХХХХХХХ
0000000000
-Н-Н-Н-Н-

Гр. КРУГОВИЙ.

КРІПІТЬ СВОІ СИЛИ!

Не падайте духом, працюйте брати.
Гостріть свої коши-аже скоро жива.
Утіху лиш можна у праці знайти,
Лиш праця нам верне колишні права.
Багату вдячність отчизна складе
За те, що намарне ви час не згубили.
Під силом праці наш гніт пропаде.
Працюйте ж, кріпіть свої сили.
На чорних руїнах у нашім краю
Стомнімось нам рідні працючі руки
Не падайте ж духом і працю свою
Несіть на Україну, заковану в муки.

-00000XX00000-
.XX000XX.

ТАВОРОВЕ ЖИТТЯ в Нім: Яблоніві.

З товариського життя:

Для 7 грудня відбулася в кімнатах ресторану "Поста" товариська вечірка. Присутність нового команданта бригади генерала ЮРМАНОВИЧА, заслуженого і широкознавственного команданта на українських полях бою, дала привід до широкого і радісного його привітання на товариському зібранию старшин. Промовив підп. Федорович коротким привітальним словом, яке закінчили присутні щирим і гучним окликом "Слава". Короткий водевіль, відображені артистами таборового театру, дует на мандоліні та гітарі чет. Т. і хор. К., скрипкове сольо пор. Г. веселі вірші виголослені чет. В., співи дуету старшин уріжноманітнівали цей один з товариських вечерів таборового життя на чужині.

Як минул останній і цього року на забув дні 19 XII загостити до нас заточенців св. Миколай з численними дарунками і добрыми вістями з неба. Це коштувало наш

"Комітет українських жінок" немало хлопотів і заходів, щоби уможливити святому старцеві проїзд і прибуття. Йому на зустріч зібралася о год. 7 вечора в міській Турнгальі майже вся присутня тут українська однострійна громада. О год. 9 і 10 мінут появився точно св. Миколай. Як завсіди-добродушний і сивий як голуб дідусь. Із слів його подіться подати до прилюдного відома ось що: "Господь Бог постій-

новини і сім році українське питання вирішили, бо Йому вже надокучили ті вічні нарикання і мольби українців..." Ці слова викликали велике оживлення коло буфетів, так що праця українських пань не пішла на марне, каса виказує, як зачуваємо, по-важну цифру, яна ужиться на гуманітарні цілі. Весь час грала українська оркестра, була і проба комедії і так звані "товариські" забави і ще дещо...

A.

ТАБОРОВІ ШКОЛИ:

В дніх 9-12 грудня відбулися іспити зрілості на семінарійному курсі, який розпочався дні 15 серпня с.р. Іспитами проведено делегат чеського міністерства освіти Др. ВІНКЛЕР. Атестат учительської зрілості призначено 15 кандидатам, 8-третій рік семінари, а 1- один рік. Записних було з початку на курс 38, з них 15 на протязі наукові відступи. Управителями курсу були от. Котович і уряд. Баках, а окрім них учителі: хор. Терлецький, Др. Маликова, п-ні Верідарська, чет. Дучимінський, пор. Смілинський, учитель Пращек, пор. Гурко, пор. Прохурський, хор. Яцишин, чет. Др. Качанюк і і. Для 12-го відбулася конференція учителів і учеників в честь чеського гостя Др. ВІНКЛЕРА, який у перше ману нагоду бути може українцями і позамайомитися з їх культурними і національними знаннями.

В дніх 16-20 грудня відбулися іспити учасників поштово-телефрафічного курсу

в присутності делегата чеського міністерства пошт і телеграфів др. А. РАЙМОЗЕРА і відпоручника уряду З. У. Н. Р. інж. ТУРИНА. Іспит, який рівнявся б австрійсько-поштово-телефрафічному іспиту для урядників групи "Д", зложило 43 кандидатів /4 старшин і 39 підстаршин і стрільців/. Іспит виказав незвичайну солідну працю курсистів, які мимо великих труднощів як брак книжок, карт т.н. зуміли засвоїти собі потрібне фахове знання. Це і зараз є відповідну оцінку у чеського делегата, що з великим признанням і покважою висловився про кандидатів; не можна з пристрастю і дякою не згадати ту надзвичайну значливість, з якою директор РАЙМОЗЕР, як висланець чеського міністерства ставився до нас і наших бажань. Так гарний вислід іспитів завдачується головно енергійному проводови чет. Михайла та сорісній праці в першій мірі учителів фаховців: чет. Лиса і чет. Берестецького. Видаткових предметів учили: чет. Молчко /фізика/, хор. М. Терлецький /географія/, чет. Равчук /чеська мова/, чет. Зелек /французька мова/, по Др. Світлик /держ. лад/

ХХХХХХХХХХ
ОООООООО
ХХХХХХХХХХХХ

ВІД РЕДАЦІЇ:

Ч. ПЕРШЕ "Українського СТРІЛЬЦЯ" вийшло з запізненням з огляду на загальний штрайк друкарів в Чехії